
Spis pracowników Śląskich Zakładów Graficznych i Wydawniczych "Polonia" Spółka Akcyjna w Katowicach : (według stanu na dzień 1 lipca 1930 roku)

Kwartalnik Historii Prasy Polskiej 27/1, 101-106

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPIS PRACOWNIKÓW ŚLĄSKICH ZAKŁADÓW GRAFICZNYCH
I WYDAWNICZYCH „POLONIA” SPÓŁKA AKCYJNA W KATOWICACH
(według stanu na dzień 1 lipca 1930 roku)

Do druku podał Jacek Burzyński

Dla historyków zajmujących się dziejami prasy polskiej okresu międzywojennego jedną z ważniejszych trudności, jakie napotykają w swoich wysiłkach zmierzających do zrekonstruowania funkcjonowania strony organizacyjnej badanych pism, jest brak podstawowych często informacji o składzie personalnym redakcji¹. Z podobnymi kłopotami borykają się również historycy, którzy przy różnych okazjach zmuszeni są odtwarzać dziennikarską działalność badanych postaci, korzystając z różnego rodzaju informacji pośrednich, nie zawsze niestety wiarygodnych czy w sposób zadowalający wypełniających istniejące w tym zakresie luki. Stąd też niezmiernie cenne stają się wszelkie wzmianki źródłowe, rozproszone po zespołach akt różnych archiwów, których ujawnienie spowodować może choćby minimalny postęp w prowadzonych pracach badawczych².

W zespole akt stanowiących spuściznę archiwalną po Urzędzie Wojewódzkim Śląskim w Katowicach z lat 1922—1939 znajduje się wiele dokumentów dla historyka prasy niezmiernie użytecznych. W jednej z teczek zawierających materiały dawnego Wydziału Przemysłu i Handlu zachowały się spisy pracowników kilku katowickich przedsiębiorstw prasowo-wydawniczych i zakładów graficznych³. W prezentowanym przyczynku publikuje się zaczerpnięty z tego zespołu wykaz pracowników Śląskich Zakładów Graficznych i Wydawniczych „Polonia” S. A., mających swą siedzibę w Katowicach przy ul. Sobieskiego 11. To jedno z największych tego typu przedsiębiorstw nie tylko w ówczesnej polskiej części Górnego Śląska, ale również w kraju było jednocześnie wydawcą „Polonii” — organu Chrześcijańskiej Demokracji na polskim Śląsku, jednego z ważniejszych dzienników politycznych Drugiej Rzeczypospolitej. Założone przez Wojciecha Korfantego w 1924 r. jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, której celem miało być „zakupno i sprzedaż towarów pisarskich i papierowych każdego rodzaju, wydawanie czasopism i pism, książek i wszelakich druków oraz prowadzenie druków”, stało się wkrótce dobrze prosperującym wydawnictwem⁴. Mimo zmiennej koniunktury gospodarczej i zmie-

¹ M. Tyrowicz, *Spojrzenie na dzieje prasy polskiej w świetle ostatnich badań (1960—1980)*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej”, 1981, nr 4, s. 7.

² Podpis dziennikarza pod publikacją prasową nie zawsze świadczy o organicznym związku autora z konkretnym tytułem pisma, w którym jego teksty były drukowane. Na temat problemów zawodu dziennikarskiego szerzej zob. D. Nałęcz, *Zawód dziennikarza w Polsce 1918—1939*, Warszawa 1982.

³ Archiwum Państwowe w Katowicach, Akta Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydział Przemysłu i Handlu, sygn. 3158 (dalej: APKat., UWSł., WP-H).

⁴ „Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego”, R. 3: 1924, nr 38, s. 215.

niających się w ciągu szesnastu lat istnienia (1924—1939) realiów politycznych, udało się czasopismu „Polonia” utrzymać w czołówce polskich pism aż do wybuchu II wojny światowej⁵.

Z redakcją katowickiego dziennika współpracowało w ciągu całego okresu jego istnienia wielu znanych dziennikarzy, literatów i polityków⁶. Nie oni jednak stanowią większość w publikowanym niżej materiale. Wykaz, obejmujący wszystkich pracowników wydawnictwa, podaje przede wszystkim dane o osobach zatrudnionych na etatach technicznych i pomocniczych, owych „beziemnych”, bez których trud wąskiej grupy dziennikarzy nigdy nie ujrzałby światła dziennego pod postacią gotowego egzemplarza pisma.

Przechowywany w Archiwum Państwowym w Katowicach egzemplarz jest jednym z trzech przesłanych do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego przez administrację wydawnictwa⁷. Zostały one sporządzone na polecenie Ministerstwa Spraw Wojskowych w związku z rzeczowymi świadczeniami wojennymi (świadczenia w czasie pokoju), które wynikały z obowiązującego w tym zakresie ustawodawstwa⁸. Na przesłanych w tym celu przez Ministerstwo specjalnych formularzach wpisano pracowników wydawnictwa w porządku alfabetycznym; dane dotyczące poszczególnych osób zawierały: nazwisko i imię, datę (dzień, miesiąc i rok) urodzenia, miejsce zamieszkania, datę (dzień, miesiąc, rok) podjęcia pracy w wydawnictwie, zajmowane stanowisko służbowe, narodowość oraz adres zamieszkania. Ponadto każdą z osób uszeregowano według klucza alfabetycznego, w którym odpowiednia litera oznaczała przynależność danego stanowiska do odpowiedniej kategorii:

A — stanowisko kierownicze: dyrektor (generalny, techniczny, administracyjny, handlowy itp.)

B — kierownik techniczny (ruchu)

C — osoba należąca do personelu technicznego (ruchu)

D — kierownik administracyjny

H — osoba należąca do personelu administracyjnego.

Przedstawiony poniżej „Wykaz personelu urzędniczego” został przygotowany w oparciu o egzemplarz wypełniony odręcznie, miejscami trudno czytelnym charakterem pisma. W przypadkach gdy informacje są niepełne lub zawierają błędy, wątpliwości starano się wyrazić za pomocą znaku zapytania (?), informacji w nawiasie lub odsyłaczu. W tej ostatniej formie podano również uzupełniające dane o niektórych członkach wydawnictwa i zespołu redakcyjnego „Polonii”.

⁵ Szerzej o działalności „Polonii” pisze m.in. H. Przybylski, *Działalność prasowo-wydawnicza Wojciecha Korfanteo w latach 1900—1939*, „Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego”, t. 6: 1967, z. 2, s. 169 i n. Sporo informacji zawierają wspomnienia jednego z jej długoletnich współpracowników Bolesława Surowki (*Było — minęło*, Katowice 1980).

⁶ Z katowicką „Polonią” współpracowali w różnych okresach m.in. ks. Zygmunt Kaczyński, Karol Ludwik Koniński, Tadeusz Kiepiński, Aleksander Ładoś, Wacław Madejski, Gustaw Morcinek, ks. Józef Panaś, Irena Pannenkowa, gen. Władysław Sikorski, prof. Stanisław Stroński, Ryszard Świętochowski i wielu innych.

⁷ „Wykaz personelu urzędniczego”. Śląskie Zakłady Graficzne i Wydawnicze „Polonia” Spółka Akcyjna w Katowicach, ul. Sobieskiego 11. APKat., UWSL, WP-H, sygn. 3158, k. 1—6.

⁸ Pismo Delegata Ministerstwa Spraw Wojskowych do Wydziału Przemysłu i Handlu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego z 22 VII 1930 r. (L.: PH/25/2/30), tamże.

WYKAZ PERSONELU URZĘDNICZEGO

1. KORFANTY Wojciech — 20/4 1873 Siemianowice — 1/10 1924 naczelny redaktor — Polska — Katowice, Powstańców 41 (brak oznaczenia)⁹
2. CHMIELEWSKI Czesław — 6/1 1894 (br. m. ur.) — 20/6 1925 — członek zarządu — jw. — Katowice, Mickiewicza 32 — A¹⁰
3. BLACHÓWNA Joanna — 27/1 1908 Sosnowiec — 1/6 1929 — korektorka — jw. — Sosnowiec, ul. Rzeczna (?) — H
4. CHEĆCIŃSKA Maria — 23/1 1893 (br. m. ur.) — 1/1 1929 — urzędniczka — jw. — Katowice, Kościuszki 27 — H
5. CABOŃ Zygfryda — 5/2 1905 Bytków — 8/11 1928 — urzędniczka — jw. — Bytków, Ogrodowa 6 — H
6. GACMANGA Monika — 20/4 1906 Józefowice — 2/4 1925 — ekspedientka — jw. — Welnowiec, Kościuszki 30. — H
7. GDULEWICZ Michał — 25/2 1889 Przemyśl — 1/10 1924 — inkasent — jw. — Katowice, Teatralna 7 — H
8. GOLUŚ Ludwik — 18/8 1892 Miedzna pow. Pszczyna — 20/6 1928 — akwizytor — jw. — Pszczyna, Piastowska 13 — H
9. GREBERÓWNA Wanda — 10/5 1903 Sosnowiec — 15/9 1928 — stenotypistka — jw. — Sosnowiec, Nowopogońska 25 — H
10. GOŁKO Alojzy — 21/6 1891 Czyżowa Bytomska — 1/9 1929 — urzędnik — jw. — Katowice, 3 Maja 16 — H
11. GÓRECKI August — 2/7 1897 Piotrowice — 1/9 1929 — kierownik oddziału magazynowego — jw. — Piotrowice, Sobieskiego 10 — B
12. JEŻOWSKI August — 15/8 1897 Szurlej — 25/10 1928 — kierownik administracji — jw. — Bytków, Michałowska (?) 75 — D
13. KASPEROWICZ Wincenty — 1/1 1894 Lisów — 23/8 1928 — kierownik działu ogłoszeń — jw. — Katowice, Ligonja 28 — D
14. KONOPIŃSKI Stefan — 7/9 1873 Dobrzyń — 10/7 1926 — inkasent — jw. — Kowice, Gliwicka 3 — H
15. KOZIELSKA Matylda — 21/1 1906 Siemianowice — 3/1 1926 — telefonistka — jw. — Siemianowice, Mysłowicka 29 — H
16. KOZIELSKA Jadwiga — 21/1 1911 Siemianowice — 3/1 1926 — stenotypistka — jw. — jw. — H
17. KUSIÓWNA Regina — 24/4 1902 Sosnowiec — 1/7 1924 — urzędniczka — jw. — Katowice, Sienkiewicza 17 — H

⁹ Założyciel dziennika i jego właściciel do chwili przekształcenia przedsiębiorstwa w spółkę akcyjną w 1928 r. Formalnie pełnił w tym okresie funkcję redaktora naczelnego „Polonii”. Faktycznie kierował pismem red. Władysław Zabawski. (Zob. M. Orzechowski, *Wojciech Korfanty. Biografia polityczna*, Wrocław 1975, s. 307 i n.). Po odejściu Zabawskiego funkcję redaktora naczelnego sprawował przejściowo red. Antoni Krzywy, po którym od 16 IX 1928 r. kierownictwo przejął sam Korfanty. APKat., UWSL., Wydział Społeczno-Polityczny (dalej: WS-P), F 16031, k. 72.

¹⁰ Wiaśc. Czesław Wieniawa-Chmielewski, dyrektor wydawnictwa od 1925 r. Poseł do Sejmu Śląskiego z ramienia Polskiego Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji. Wskutek zatargu z Korfantym ustąpił ze swego stanowiska 31 XII 1933 r. 31 maja 1934 r. złożył mandat poselski i wycofał się z działalności w PSCbD (APKat., UWSL., WS-P, F 16043, k. 364; F 16044, k. 73, 177—178). W l. 1930—1933 zasiadał z ramienia wydawnictwa w Radzie Naczelnej i Zarządzie Głównym Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism w Warszawie („Prasa”, R. 1: 1930, z. 1, s. 11; R. 3: 1932, z. 6—8, wkładka).

18. KAZIMIERCZAK Ignacy — 30/1 1912 Rozdzień — 19/3 1927 — pracownik biurowy — jw. — Rozdzień, Hutnicza 38 — H
19. MUSIAŁ Józef — 5/9 1914 Wełnowiec — 15/6 1929 — pracownik biurowy — jw. — Wełnowiec, Józefa 99 — H
20. MACIEJEWSKI Jan — 19/3 1897 Moskwa — 15/9 1929 — przedstawiciel — jw. — Katowice, Lubeckiego 5 — H
21. MACIEJCZYK Wiktor — 28/2 1911 Bogucice — 10/5 1926 — pracownik biurowy — jw. — Kończyce, Paderewskiego (?) — H
22. MAREK Eugeniusz — 24/3 1910 Kochłowice — 1/11 1926 — pracownik biurowy — jw. — Katowice, Bankowa (?) 8 — E
23. MACIEJCZYK Franciszek — 27/10 Olszów — 1/2 1925 — pracownik biurowy — jw. — Kończyce, Paderewskiego (?) — H
24. MASÓWNA Maria — 29/7 1912 Zgoda — 5/8 1929 — retuszerka — jw. — Zgoda, Drzymały 8 — H
25. NOWACKA Maria — 1/9 1910 Sosnowiec — 14/9 1926 — urzędniczka — jw. — Sosnowiec, Pusta (?) 36 — H
26. NOWACKA Zofia — 20/8 1912 Sosnowiec — 15/1 1930 — telefonistka — jw. —
27. OLSZEWSKI Franciszek — 1/1 1901 Kraków — 12/2 1925 — kierownik buchalterii — jw. — Katowice, Różana (?) 4 — D¹¹
28. PUSTELNIK August — 14/8 1899 Wygorzele — 20/9 1929 — urzędnik — jw. — Mikołów, Ratuszowa 1 — H¹²
29. PLEWNIA Adela — 2/12 1912 Katowice — 1/8 1928 — biuralistka — jw. — Katowice, Kościuszki 37 — H
30. PIEROŻANKA Eugenia — 13/8 1905 Rzeszów — 17/8 1924 — księgowa jw. — Katowice, Dąbrowskiego 1 — H
31. POLOCZEK Jerzy — 21/12 1910 Michałkowice — 10/11 1924 — pomocnik biurowy — jw. — Michałkowice, Maczykowska 6 — H
32. PRUDKÓWNA Janina — 12/2 1898 Bogucice — 15/2 — urzędniczka — jw. — Katowice, Długa 5 — H
33. PRUDKÓWNA Helena — 5/8 1911 Bogucice — 10/3 1929 — praktykantka — jw. — jw. — H
34. ROSIŃSKI Antoni — 8/9 1898 Łódź — 1/10 1928 — pełnomocnik — jw. — Katowice, Sienkiewicza 24 — H
35. REJNIAK Jan — 7/2 1890 Warszawa — 20/2 1927 — kierownik oddziału Sosnowiec — jw. — Rybnik, Rynek 17 — D
36. SARNEŚ Jerzy — 5/9 1914 Siemianowice — 28/3 1929 — goniec — jw. — Siemianowice, Samulowskiego (?) 21 — H
37. SZWALMÓWNA Małgorzata — 26/11 1905 Katowice — 15/11 1928 — księgowa — jw. — Katowice, Kopernika 4 — H
38. STRUZIŁ Franciszek — 16/8 1902 Szopienice — 25/10 1928 — magazynier — jw. — Janów, Wolności 14 — H¹⁸

¹¹ Po odejściu Cz. Wieniawy-Chmielewskiego zajął jego stanowisko i kierował wydawnictwem do sierpnia 1939 r. Zob. Surówka, *op. cit.*, s. 39—40; S. Ziemia, *Czasy przelomu. Wspomnienia dziennikarza z lat 1944—1946*, Kraków 1975, s. 91.

¹² Pełnił funkcję redaktora odpowiedzialnego „Polonii” od 5 VII 1932 do stycznia 1936 r., kiedy stanowisko to objął Kilian Bytomski. APKat. UWSŁ., WS-P, F 16083, k. 133; F 16085, k. 247.

¹⁸ Samorodny karykaturzysta i rysownik. Zastąpił pomysłem komiksu pt. *Przygody bezrobotnego Froncka*, drukowanego na łamach dziennika „Siedem Groszy”. Był głównym ilustratorem wszystkich pism wydawanych w Katowicach w l. 1932—1939 przez wydawnictwo „Polonia”. B. Surówka: 1) *Opowieść „O bezrobotnym Froncku”*, „Kalendarz Śl. TRZZ” 1968 (druk: 1967) s. 190—196; 2) *Było — minęło*, s. 86 i n.

39. SZYGUŁOWA Anna — 12/5 1897 Gliwice — 1/6 1927 — telefonistka — jw. — Katowice, Wandy 7 — H
40. SOWA Stefan — 25/12 1890 (br. m. ur.) — 1/9 1923 — kierownik oddziału druków — jw. — Katowice, Sobieskiego 11 — B¹⁴
41. SŁOWIK Henryk — 9/11 1911 Sosnowiec — 15/4 1929 — pomocnik biurowy — jw. — Obrzegów, Korfantego 7. — H
42. STALIŻANKA Jadwiga — 19/8 1909 Sosnowiec — 1/2 1930 — stenotypistka — jw. — Sosnowiec, Wapienna 6 — H
43. SWIERCZYK Janusz — 12/8 1914 DĄBRÓWKA — 2/4 1930 — goniec — jw. — Michałkowice, Kościelna 32 — H
44. SOKOŁOWSKI Józef — 9/3 1916 Rozdzeń — 16/6 1930 — goniec — jw. — Szopienice, Poprzeczna 3 — H
45. WIDERA Edward — 9/11 1905 Mała Dąbrówka — 14/3 1930 — goniec — jw. — Mała Dąbrówka, Siemianowicka 27 — H
46. WALTER Jan — 16/6 1894 Poznań — 1/6 1929 — kierownik oddziału Poznań — jw. — Poznań, Szkolna 18 — H¹⁵
47. WINTER Karol — 23/9 1874 Mińsk — 1/9 1926 — kierownik oddziału Królewska Huta — jw. — Królewska Huta, Sobieskiego 7 — D
48. WESOŁOWSKI Mikołaj — 4/12 1897 Cieszanów — 15/3 1927 — referent sądowy — jw. — Katowice-Ligota, Książęca 3 — H¹⁶
49. WALAWSKI Cyryl — 3/3 1865 Potrybów, pow. Tarnopol — kasjer — jw. — Królewska Huta, Ligota Górna 1.14 — H
50. ZAPARCIANKA Maria — 8/12 1909 Sosnowiec — 22/9 1928 — kasjerka — jw. — Sosnowiec, Piłsudskiego 114 — H
51. TABACZYŃSKI Stanisław — 19/4 1901 Kraków — 15/1 1930 — kierownik oddziału Warszawa — jw. — Warszawa, Królewska 10 — D¹⁷
52. TABACZYŃSKI Jan — 20/6 1903 Kraków — 15/1 1927 — redaktor — jw. Katowice, Kopernika 6 — D¹⁸
53. SMOTRYCKI Jan — 12/5 1882 Aleksandrów — 1/5 1924 — sekretarz redakcji — jw. — Katowice, Damrota 2 — H¹⁹
54. PAŁĘDZKI Bolesław — 19/1 1898 Gdańsk — 1/6 1928 — redaktor — jw. — Katowice, Mariacka 5 — H²⁰
55. LEKSZYCKI Bogdan — 2/8 1904 Sosnowiec — 15/6 1928 — redaktor — jw. — Sosnowiec, Szpitalna 13 — H²¹

¹⁴ Długoletni kierownik drukarni wydawnictwa „Polonia”. Zob. m.in. APKat., Dyrekcja Policji Katowice (dalej: Dyr. Pol. Kat.), sygn. 392, k. 204 i n.

¹⁵ Był jednocześnie korespondentem „Polonii w Poznaniu, gdzie rozchodziła się część nakładu pisma.

¹⁶ W l. 1928—1930 pełnił funkcję redaktora odpowiedzialnego „Polonii”. Ustąpił na wniosek Dyrekcji Policji w Katowicach w następstwie licznych wyroków skazujących w procesach o konfiskaty prasowe. APKat., Dyr. Pol. Kat., sygn. 394, k. 2.

¹⁷ Po powrocie do Katowic redagował w 1933 r. efemeryczny tygodnik ilustrowany „Okno Świata”. Współpracował z katowicką „Polonią” i innymi pismami PSChD i Stronictwa Pracy do 1939 r. A. Paczkowski, *Prasa polska 1918—1939*, Warszawa 1980, s. 191. Surówka, *Było — minęło*, s. 114; J. Renik, *Od kaszty do pióra. Wspomnienia starego dziennikarza*, Katowice 1967, s. 94.

¹⁸ Po wyjeździe W. Korfantego do Czechosłowacji w 1935 r. kierował przez pewien czas „Polonią”, po czym ustąpił na rzecz Stanisława Sopickiego, współpracując nadal z redakcją dziennika. Paczkowski, *op. cit.*, s. 191; Renik, *op. cit.*, s. 94.

¹⁹ W 1933 r. był wiceprezesem Klubu Sprawozdawców Sejmu Śląskiego i kierował działem literackim „Polonii”. Sekretarzem redakcji pozostawał przez cały czas istnienia katowickiego wydawnictwa. APKat., UWSł., WS-P, F 16083, k. 300; B. Surówka, *Jan Smotrycki (Jotes)*, „Kalendarz Śl. TRZZ” 1970 (druk: 1969), s. 181—186.

²⁰ Bliski współpracownik W. Korfantego. Z wydawnictwem „Polonia” związany do 1939 r. *Polski słownik biograficzny*, t. 25, Wrocław 1980, z. 104, s. 73—74.

²¹ Jeden ze stałych korespondentów „Polonii” na terenie Zagłębia Dąbrowskiego.

56. BERNASZEWSKA Julia — 21/1 1898 Kraków — 4/6 1928 — stenotypistka — jw. — Katowice, Plac Wolności 4 — H
57. KARASZ Edmund — 30/10 1904 Budyna (?) — 15/6 1928 — redaktor — jw. — Katowice, Mariacka 5 — H²³
58. GRÜNKE Paweł — 17/3 1894 Brzowochów — 1/7 1929 — redaktor — jw. — Katowice, Mariacka 5 — H²³
59. PUSZEL Leonard — 27/4 1889 Szedliska, pow. Ozimek — 27/8 1929 — referent prasowy — jw. — Mała Dąbrówka, Hallera 1 — H
60. NOGAJ Stanisław — 8/11 1897 Poznań — 20/1 1930 — współpracownik redakcji — jw. — Katowice, Opolska 4 — H²⁴
61. BOBIŃSKI KAZIMIERZ — 25/5 1905 Popówka — 5/4 1928 — współpracownik redakcji — jw. — Katowice, Gliwicka 4 — H
62. EGIERSKA Maria — 14/12 1906 Stumaszyce — 2/3 1930 — stenotypistka — jw. — Katowice, Gliwicka 4 — H
63. SOJKA Edward — 31/8 1904 Huta Katarzyny — 1/2 1930 — współpracownik redakcji — jw. — Siemianowice, Koszarowa (?) 3 — H
64. BEDNARSKI Ireneusz — 12/5 1905 Chromotnik, pow. Bródków — 20/5 1930 — korektor — jw. — Sosnowiec, Pańska 46 — H
65. KULIG Alojzy — 18/6 1893 (?) Dolwiż — 15/11 1928 — kierownik oddziału Rybnik — jw. — Rybnik (?) — B
66. STYPA Józef — 12/11 1903 Gliwice — 1/11 1930 — księgowy — jw. — Katowice, Cech (tak. w oryg.) 3 — H
67. SKUPIEŃ Bogumił — 10/4 1910 Jejkowice — 1/6 1925 — księgowy — jw. — Jejkowice, pow. Rybnik — H
68. NIESPOREK Eryk — 23/12 1913 Chwałowice — 1/9 1929 — uczeń biurowy — jw. — Chwałowice (?) — H
69. KORFANTY Zbigniew — 29/12 1905 Katowice — 1/6 1929 — członek Rady Nadzorczej — jw. — Katowice, Powstańców 41 — (br. oznacz.)²⁵.

²² Współpracownik „Polonii” i „Siedmiu Groszy” w latach trzydziestych. Surowka, *Było — minęło*, s. 114.

²³ Współpracownik „Polonii” i „Gazety Powszechnej” w Katowicach.

²⁴ Od 1924 r. redagował kronikę sportową „Polonii”. W 1927 r. był redaktorem odpowiedzialnym pisma. Biblioteka Śląska w Katowicach. Dział Zb. Spec., sygn. 1492 II; R. 1614 III; APKat., Wydział Prezydialny UWŚl., F 16018, k. 70—73.

²⁵ Z wykształcenia prawnik. Po śmierci brata Witolda (zmarł 20 IX 1938 r. w następstwie wypadku) reprezentował wydawnictwo w Radzie Naczelnej PZWDziCz w Warszawie. „Prasa”, R. 10: 1939, z. 6—7, s. 9.